

РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ ТРЕТЬЯКОВОЇ ВІКТОРІ ГРИГОРІВНИ
«МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ
БІОЕТИЧНИХ ПРОБЛЕМ»³⁾

Останні десятиріччя життєдіяльності суспільства позначились появою нових глобальних проблем, породжуваних природними і соціальними чинниками, які деструктивно впливають на усі існуючі на планеті біооб'єкти, включаючи і безпосередньо людину та її органічне середовище. При цьому більшість таких проблем є наслідком бурхливого розвитку науково-технічного прогресу, в першу чергу у сфері біології та медицини. Оскільки ці проблеми безпосередньо пов'язані з «виживанням» людства, збереженням фізичної та психічної цілісності його генофонду, а також збереженням генофондів усіх інших біологічних видів, вони отримали назву «біоетичних».

Саме це обумовлює нагальну потребу у постійному вдосконаленні наявних концепцій і теорій у сфері міжнародного біоетичного права, розширенні та поглибленні їх предмета, а також вжиття радикальних практичних заходів для якомога скорішого розв'язання існуючих глобальних біоетичних проблем і попередження негативних наслідків від появи невпинно виникаючих нових біоетичних проблем. На жаль, світова наука в цьому процесі відіграє не тільки недостатньо активну роль, а й нерідко йде на поступки деструктивним суспільним рухам і течіям, підтримуючи їх під гаслом демократії. Наслідком є легалізація в країнах розвинутої демократії одностатевих шлюбів, зміни статі, вилучення стовбурових клітин із ембріонів, евтаназії, зокрема дитячої, примусової стерилізації, насильства щодо дітей, тоталітарних культових утворень, катастрофічного погіршення психічного здоров'я населення планети. Крім того, слід зазначити, що, незважаючи на достатньо велику кількість різнопланових наукових праць, присвячених різним глобальним біоетичним проблемам, ані у світовій, ані у вітчизняній науці до цього часу не існувало комплексних біоетико-правових досліджень.

Відтак монографія «Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем» є вчасною та актуальною науковою працею, що покликана покращити стан справ у цій сфері й збільшити внесок наукового співтовариства у прискорення процесу розвитку галузі міжнародного біоетичного права та в оптимізацію міжнародно-правового регулювання біоетичних проблем.

Монографія є результатом тривалої наукової праці та набутого досвіду автора в сфері дослідження глобальних біоетичних проблем і пошуків правових засобів для їх оптимального розв'язання. У роботі розглядаються різні сфери життєдіяльності людського суспільства, в яких виникають біоетичні проблеми і суспільні відносини біоетичного характеру, що вимагають нагального правового врегулювання, перш за все, на планетарному рівні. Характерною відмінністю даної наукової роботи є наявність у ній центральної доктрини, за допомогою якої автор зміг розвинути науково-концептуальні положення, пов'язані з формуванням і функціонуванням біоетичного права. Досліджено і висвітлено теоретико-правові засади «біоетичної» еволюції людства та його органічного середовища і природного оточення в контексті розвитку «біосфери» та «ноосфери». Наголошується на важливості та пріоритетності формування таких провідних елементів міжнародного біоетичного права як «глобальне біоетичне праворозуміння», «глобальна біоетична правосвідомість», «глобальний біоетико-правовий світогляд» та «глобальна біоетико-правова культура». Сформовано теоретичні засади захисту біоетичних прав людини на основі міжнародних біоетико-правових стандартів. Автором сформульовано ряд термінологічних дефініцій, безпосередньо пов'язаних із біоетикою як наукою. Запропоновано визначення самого поняття «глобальні біоетичні проблеми», а також сформульовано визначення більшості із розглянутих біоетичних понять та проблем.

Автор аналізує, оцінює та систематизує накопичений світовий правовий досвід у численних спробах розв'язати глобальні біоетичні проблеми і показує причини їх загострення та поглиблення.

Запропоновано радикальні заходи щодо їх оптимального правового врегулювання. Автор вважає, що для цього має бути сформовано єдину для усіх без винятку країн світу наддержавну систему управління у біоетичній сфері, запроваджено максимально уніфіковану систему правової регламентації усієї біоетичної життєдіяльності суспільства. Наявність в монографії великого обсягу фактографічного матеріалу, проаналізовані численні міжнародно-правові акти біоетичного спрямування, систематизований досвід міжнародних організацій, законодавців та вчених різних країн світу на шляху

---

³ Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем : монографія / В. Г. Третьякова. – К. : Кондор, 2013. – 407 с.

до врегулювання глобальних біоетичних проблем дозволили авторів зробити конструктивні висновки і внести конкретні практичні пропозиції щодо уніфікації та кодифікації міжнародного біоетичного законодавства, запровадження виключно імперативних міжнародно-правових норм у частині регламентації усієї біоетичної життєдіяльності суспільства, щодо забезпечення біоетичних прав кожної людини.

У роботі досліджується широкий спектр питань правового регулювання процесу біоетико-правової інтеграції як у планетарних масштабах, так і в рамках регіональних та міжрегіональних міжнародних утворень, наприклад, у рамках Європейського Союзу.

Цінність зазначеної монографії вбачається у наявності в її висновках підстав і стимулів для нових глибоких, всебічних і комплексних наукових пошуків, досліджень у питаннях міжнародно-правового регулювання глобальних біоетичних проблем для своєчасного виявлення і попередження таких проблем, а також для вжиття радикальних організаційно-правових заходів для їх подолання. Вважаємо, що монографія «Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем» є концептуальною, комплексною і фундаментальною науковою працею, висновки якої можуть стати корисними при формуванні міжнародного і національного біоетичного законодавства, при його систематизації та кодифікації; при розбудові запропонованої автором системи міжнародного та національного спеціалізованого біоетичного судочинства; при становленні міжнародної та національної систем біоетичної експертизи, страхуванні біоетичних ризиків, біоетичного моніторингу.

* Муравйов Віктор Іванович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.